

A MAGYAR KÖZLÖNY MELLÉKLETE
2023. október 24., kedd

Tartalomjegyzék

V. A Kormány tagjainak rendeleteihez tartozó indokolások

Végző előterjesztői indokolás az egyes büntetőjogi tárgyú, valamint az elővezetés és az előállítás végrehajtásával összefüggő miniszteri rendeletek módosításáról szóló 15/2023. (X. 24.) IM rendelethez

1158

V. A Kormány tagjainak rendeleteihez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

az egyes büntetőjogi tárgyú, valamint az elővezetés és az előállítás végrehajtásával összefüggő miniszteri rendeletek módosításáról szóló 15/2023. (X. 24.) IM rendelethez

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés b) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

1. A rendelet a lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló 11/2003. (V. 8.) IM–BM–PM együttes rendelet (a továbbiakban: együttes rendelet) módosításával egyszerűsíti a letéti számlára befizetendő bűnjelpenzekhez fűződő adminisztrációs és tranzakciós terheket azzal, hogy a bűnjelpenzt vádemelés vagy más bírósági indítvány esetén is megtartja a nyomozó hatósági bűnjelkezelői letéti számlán. Erre vonatkozóan a rendelet átmeneti rendelkezést is meghatároz annak érdekében, hogy a bíróságra már átutalt pénz visszautalására ne kerüljön sor. A rendelet nem változtat ugyanakkor azon a fő szabályon, hogy az ügyek áttétele esetén a bűnjelpenzt is át kell utalni az új hatóság bűnjelkezelőjének.
2. A rendelet az együttes rendelet módosításával a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezetek bankszámlán tartott vagyona és ingóságai tekintetében szűkíti a helybenhagyó lefoglalás lehetőségét. Ennek elsődleges indoka, hogy a felszámolási eljárás lezárása akadályba ütközne, ha a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezetnek még pozitív egyenlegű bankszámlája lenne. A normaszöveg megfogalmazásából következően a számlapénz abban az esetben sem hagyható a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet bankszámláján, ha a felszámolás elrendelésére a lefoglalást követően kerül sor. Bármilyen más dolog felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezettel való lefoglalása annyiban esik ettől eltérő értékelés alá, hogy ilyenkor az érintettnél való tárolás lehetősége a felszámolás során nem szükségszerűen szűnik meg, ezért a rendelet ezekben az esetekben konszenzushoz köti a lefoglalásnak az érintett őrizetében hagyásával való végrehajtását.
3. A rendelet az együttes rendeletet a jogszabályi belső koherencia biztosítása, valamint az erőforrás-takarékosság érdekében módosítva rendezi, hogy mindazon esetben, amikor a bűnjel őrzését a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) végzi, annak értékesítését is végrehajthassa.
4. A gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló 2011/93/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (a továbbiakban: 2011/93/EU irányelv) való megfelelés szükségessé tette az egyes büntetőeljárás cselekményekre és a büntetőeljárásban részt vevő személyekre vonatkozó szabályokról szóló 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet [a továbbiakban: 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet] módosítását. A 2011/93/EU irányelv átültetésével kapcsolatos kifogások miatt 2019/2234. számon folyamatban lévő kötelezettségzegési eljárásban Magyarország vállalta a 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet módosítását. A 2011/93/EU irányelv 18. cikk (3) bekezdése értelmében annak érdekében, hogy a büntetőeljárás során segítségben, támogatásban és védelemben részesüljön, gyermeknek kell vélelmezni a bizonytalan életkorú, de feltételezhetően gyermek személyt is. A rendelet ennek megfelelő vélelmet vezet be a különleges bánásmód biztosítása szempontjából a 12/2018. (VI. 12.) IM rendeletbe.
5. A nyelvhasználat jogának gyakorlását támogató szabályozás alapja a 2023. évi XXXI. törvény, amelynek a nyelvhasználattal kapcsolatos módosító rendelkezései egyrészt a jelenlétre jogosult – de arra nem köteles – személyek esetében a tolmács kirendelésével kapcsolatos feladatokat pontosítják, másrészt meghatározott körülmények esetén lehetővé teszik a tolmácsnak nem minősülő, de tolmácsolási feladatok ellátására alkalmas személyek igénybevételét. Ezeknek a törvényi szintű módosításoknak a 12/2018. (VI. 12.) IM rendeletben szereplő végrehajtási szabályait teremti meg a rendelet. Azzal, hogy a törvény indítványhoz köti a tolmács kirendelését a jelenlétre jogosult személyek vonatkozásában, egyben megnöveli az értesítés közérthető és pontos tartalmának a jelentőségét. Az értesítések ennek megfelelő egységes tartalmának biztosítása érdekében rögzíti a rendelet, hogy

a címzett által érthetően kell tájékoztatást adni a tolmács kirendelésére vonatkozó indítványtétel jogáról. Ebből következik, hogy az értesítést olyan formában és tartalommal kell az érintettel közölni, hogy ne érvényesüljenek a megértéssel kapcsolatos akadályozó tényezők, a nyelvismeret hiánya vagy a kommunikációs képességgel kapcsolatos más akadályok. A rendelet rögzíti továbbá, hogy a tolmács kirendelésével kapcsolatos indítványtételre vonatkozó határidőt az értesítésben úgy kell megállapítani, hogy az érintett személynek írásbeli értesítés esetén 3 nap rendelkezésre álljon az indítványtétel kérdésében való döntésre, az indítvány megfogalmazására és annak elküldésére. A nyomozás során, ahogy azt a Be. 113. § (1) bekezdése is cizellálja, ennél rövidebb határidő előírása is szükséges lehet. Az előzőekhez képest rövidebb határidő vonatkozik a szóbeli, rövid utas vagy akár az eljárási cselekményen szóban közölt értesítésre, amikor a rendelet szerint azonnali válaszadás is kérhető. Költséghatékonysági okokból célszerű figyelmeztetni az értesített személyt arra is, hogy a megtett indítványt az eljárási cselekményt megelőzően visszavonhatja.

6. Az elfogatóparancsra történő előállítás és az elővezetés költségei megtérítésével kapcsolatos rendeleti szintű szabályozásnak az előzményét a 2022. évi L. törvény képezi, amely módosította a Be.-nek az elfogatóparancsra történt előállítással, elővezetéssel kapcsolatos rendeleti szabályozásra vonatkozó felhatalmazó rendelkezéseit. A 2023. július 1-jével hatályba lépett szabályozás alapján az igazságügyért felelős miniszter rendelkezik felhatalmazással a büntetőeljárásban elrendelt elővezetés végrehajtásával, illetve a terhelt előállításával felmerült, a Rendőrségről szóló törvény alapján igazolt költség megtérítésének – ide nem értve az elővezetés költsége mértékének megállapítását – rendeleti szintű szabályozására. Az új felhatalmazást az igazságügyért felelős miniszter az államháztartásért felelős miniszterrel, a rendészetért felelős miniszterrel és a NAV-ot irányító miniszterrel egyetértésben gyakorolhatja. A felhatalmazó rendelkezések módosulásával egy időben hatályát veszítette a büntetőeljárásban, a szabálysértési eljárásban, valamint a büntetés-végrehajtás során elrendelt elővezetés és előállítás során felmerült költség megtérítésének részletes szabályairól szóló 39/2017. (XII. 29.) BM rendelet [a továbbiakban: 39/2017. (XII. 29.) BM rendelet] túlnyomó része és lépett hatályba az előállítás és az elővezetés végrehajtásával kapcsolatban felmerült költségek egyes tételeiről és mértékéről, valamint az elrendelő szerv részére történő igazolásáról és a költségek megtérítéséről szóló 21/2023. (VI. 30.) BM rendelet (a továbbiakban: új BM rendelet). Az új BM rendeletet alkalmazni kell az elfogatóparancsra történő előállítás és az elővezetés költségei mértékének a megállapítására, de az erről rendelkező határozathoz és a határozat alapján a költség megtérítéséhez kapcsolódó végrehajtási szabályok megállapítására már az igazságügyi miniszter jogosult. Ezek érdekében szükséges a 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet kiegészítése, ahol az említett végrehajtási szabályok elhelyezhetők. Az elfogatóparancsra történő előállítás és az elővezetés költségei tekintetében a határozathozatalt és végrehajtást eltérően kell szabályozni, hiszen míg az elővezetés költségének megfizetésére az elővezetettet kell kötelezni, addig az elfogatóparancs alapján történt előállítás költsége bünyügyi költség. A rendelet rögzíti, hogy a költségek előlegezése a foganatosító szerv kötelezettsége, ebből következően azt neki másik állami szerv nem kompenzálja. A rendelet átveszi a 39/2017. (XII. 29.) BM rendeletnek a bevételre jogosult szerv megjelölésére vonatkozó szabályait (7. §), amit azzal egészít ki, hogy a határozattal a kötelezettet fel kell hívni a teljesítésre, és tájékoztatni kell legkésőbb a határozat kézbesítésével egyidejűleg az ehhez szükséges adatokról, amelyek a foganatosító szerv felhívásában is szerepelnek (számlaszám, közlemény rovat). A határozat jogerőre emelkedésével kezdődik meg a tizenöt napos teljesítési határidő, ezért a rendelet szerint a határozat jogerőre emelkedéséről is tájékoztatni kell a bevételre jogosult szervet. Az elővezetés költségeinek behajtását illetően a rendelet megtartja azt a szabályozási elvet, hogy a bevételre jogosult intézkedik a behajtás iránt. Ettől eltérő az elfogatóparancs alapján történő előállítással felmerült költség megtérítésének a rendje, az ilyen költség megállapítását követően a bünyügyi költségre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Utalni kell arra is, hogy az új BM rendelet hatályon kívül helyező rendelkezése nem érintette a 39/2017. (XII. 29.) BM rendelet 1. § a) pontját, valamint 5–6. §-át, lévén, hogy ezek a rendelkezések büntetőeljárás szabályok, amelyeket az újabb felhatalmazó rendelkezések alapján az igazságügyi miniszteri rendelet helyezhet hatályon kívül. Mivel a rendelet az érintett szabályok lényeges részét átveszi a 12/2018. (VI. 12.) IM rendeletbe, ezért a 39/2017. (XII. 29.) BM rendelet fennmaradó rendelkezéseinek további hatályban tartása nem szükséges.
7. A rendelet a Magyar Posta által rendszeresített A/7. és A/7/2. jelzésű postai értesítők használatát is kiterjeszti.
8. Az elővezetés tárgykörével összefüggő jogi szabályozás – az egységesítés érdekében – átfogó módosításával az új BM rendeletet az elővezetés tekintetében a polgári és közigazgatási bírósági eljárásokban továbbra is alkalmazni kell majd. Erre tekintettel indokolt a polgári peres és nemperes eljárásokban, a közigazgatási perben és az egyéb közigazgatási bírósági eljárásokban elrendelt elővezetés végrehajtása során felmerült költség

mértéke megállapításának, valamint megtérítésének részletes szabályairól szóló 2/2019. (I. 31.) IM rendelet [a továbbiakban: 2/2019. (I. 31.) IM rendelet] pontosítása annak érdekében, hogy az elővezetésre vonatkozó, több jogszabályban megtalálható rendelkezések koherenciája biztosított legyen. A 2/2019. (I. 31.) IM rendelet átveszi a 39/2017. (XII. 29.) BM rendeletnek a bevételre jogosult szerv megjelölésére vonatkozó szabályait (7. §), amit kiegészít a 12/2018. (VI. 12.) IM rendeletbe is bevezetett szabályozási nívumokkal.

9. A 12/2018. (VI. 12.) IM rendelet, valamint a 2/2019. (I. 31.) IM rendelet módosításával részleges átfedés jönne létre a fogva tartott személy esetében a büntetőeljárás lefolytatása, továbbá a büntetőügyekben hozott határozatok végrehajtása során a bíróságokra és egyéb szervekre háruló feladatokról szóló 9/2018. (VI. 11.) IM rendelet 91. § (1) bekezdésével. A rendelet elvégzi az átfedés megszüntetéséhez szükséges elhatárolási feladatokat, ennek alapján a büntetőeljárásban az ügyészség és a nyomozó hatóság feladatai a 12/2018. (VI. 12.) IM rendeletben szerepelnek, a bíróság feladatai a 9/2018. (VI. 11.) IM rendeletben, a polgári bíróság feladatai pedig a 2/2019. (I. 31.) IM rendeletben.

